

SZKOLNY PROGRAM DORADZTWA ZAWODOWEGO

Szkoła Podstawowa nr 3 im. Bolesława Krzywoustego w Białogardzie

ul. Chopina 8, 78-200 Białogard

Białogard 2023r.

Wstęp

W obecnych czasach świat w jakim dorastają młodzi ludzie zmienia się i przekształca niezwykle szybko. Duża dynamika zmian oraz natłok informacji wymaga od młodych ludzi podjęcia długofalowych planów oraz precyzyjnego projektowania własnej przyszłości. Uczniowie tworząc projekt własnej przyszłości i planów nauki a później kariery zawodowej mają trudne zadanie, ponieważ muszą być świadomi ciągłych zmian i niejednokrotnie muszą te plany korygować i zmieniać. Dlatego bardzo ważne jest aby uczeń kończący pierwszy etap nauki w szkole podstawowej był wyposażony w wiadomości i umiejętności pomocne w podejmowaniu decyzji dotyczących wyboru dalszej ścieżki edukacji a w przyszłości satysfakcjonującej i ciekawej pracy zgodnej z własnymi umiejętnościami, kompetencjami i zainteresowaniami. Podstawą doradztwa zawodowego na tym etapie edukacji powinno być nastawienie młodego człowieka na poznanie siebie, własnych mocnych i słabych stron, możliwości oraz predyspozycji zawodowych aby mógł dokonać trafnego wyboru. Zajęcia z doradztwa zawodowego mają przygotować uczniów i ich rodziców do podjęcia świadomej decyzji dotyczącej dalszej drogi kształcenia oraz w przyszłości świadomego wyboru odpowiedniej pracy zawodowej.

I Charakterystyka programu

Szkolny Program Doradztwa Zawodowego realizowany jest w Szkole Podstawowej nr 3 im. Bolesława Krzywoustego w Białogardzie, ul. Chopina 8, 78-200 Białogard

Działania z zakresu doradztwa zawodowego w klasach I-VI realizowane są przez wychowawców, nauczycieli, pedagogów szkolnych i obejmują następujące obszary:

- Poznanie siebie – zainteresowania
- Poznanie siebie – sposób spędzania wolnego czasu, hobby, umiejętności.
- Kim chcę zostać w przyszłości
- Zawody – zawody w moim najbliższym otoczeniu
- Praca

Działania z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII przewidują 20 godzin dydaktycznych podzielonych na dwa lata nauki (po 10 godz. dla klas VII i VIII w roku). Zajęcia prowadzone przez doradcę zawodowego, pomogą uczniom i ich rodzicom w świadomej decyzji dotyczącej dalszej ścieżki kształcenia oraz trafnym wyborze przyszłego zawodu. Program obejmuje następujące obszary działań:

- praca z uczniami,

- współpraca z rodzicami,
- współpraca z nauczycielami, wychowawcami oraz pedagogami szkolnymi.

Szkolny Program Doradztwa Zawodowego dla klas VII – VIII składa się z realizacji trzech obszarów tematycznych:

I Poznajmy siebie.

W tym obszarze uczniowie rozpoznają swoje mocne, słabe strony, pasje, zainteresowania, wartości i zdolności. Dowiedzą się czym jest motywacja, kreatywność i przedsiębiorczość i ich znaczenie w kreowaniu własnej wizji przyszłości.

II Poznanie zawodów.

Obszar ten pomoże uczniom w zdobyciu wiedzy na temat rodzajów spotykanych zawodów, charakterystyki poszczególnych zawodów. Uczniowie rozwiną swoje informacje na temat roli dobrego pracownika oraz poznają źródła informacji o dalszym kształceniu.

III Mój wybór dalszej szkoły, planowanie kariery.

W tym obszarze uczniowie poznają system szkolnictwa w Polsce, oferty edukacyjne w Warszawie. Nauczą się jak planować własną ścieżkę edukacyjną, umiejętnie planować i zarządzać czasem. Poznają również podstawowe narzędzia radzenia sobie ze stresem i nieoczekiwanymi trudnościami oraz naucza się jak pisać dokumenty aplikacyjne i dokonać prawidłowej, skutecznej autoprezentacji.

II Cele programu

Cel główny:

- przygotowanie uczniów do trafnego wyboru zawodu i dalszej drogi kształcenia

Cele szczegółowe:

- wdrażanie uczniów do samopoznania, analizy swoich mocnych i słabych stron,
- pomoc w podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących wyboru zawodu i szkoły,
- przygotowanie uczniów do radzenia sobie w sytuacjach trudnych: stres, problemy zdrowotne, bezrobocie, adaptacja do nowych warunków pracy,
- zachęcanie uczniów do poznania różnych grup zawodowych,
- przygotowanie rodziców do wspierania dzieci w podejmowaniu trafnych decyzji edukacyjnych i zawodowych,

III Zadania przy realizacji programu

- systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej,
- gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych oraz zawodowych dla danego poziomu kształcenia,
- wskazywanie uczniom, rodzicom oraz nauczycielom źródła dodatkowej, rzetelnej informacji na temat ofert szkół, rynku pracy i zatrudnienia,
- udzielanie indywidualnych porad edukacyjnych i zawodowych uczniom i ich rodzicom,
- prowadzenie zajęć grupowych aktywizujących i wspierających uczniów w świadomym planowaniu dalszej ścieżki kształcenia oraz podjęciu roli zawodowej,
- w przypadku spraw trudnych kierowanie do specjalistów: doradców zawodowych w poradniach psychologiczno – pedagogicznych i urzędach pracy,
- współpraca z Radą Pedagogiczną w zakresie:
  - tworzenia i zapewnienia ciągłości działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego,
  - realizacji zadań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej zawartych w programie wychowawczym szkoły,
- współpraca z instytucjami wspierającymi szkolny program doradztwa zawodowego: kuratoria oświaty, centra informacji i planowania kariery zawodowej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, powiatowe urzędy pracy, zakłady doskonalenia zawodowego itp.,
- wzbogacanie warsztatu pracy o nowoczesne środki przekazu informacji oraz udostępnianie ich osobom zainteresowanym.

IV Treść nauczania

I rok nauki - klasa VII

	<i>Materiał nauczania</i>	<i>Cele edukacyjne</i>	<i>Osiągnięcia uczniów</i>
1.	Temat: Co to jest doradztwo zawodowe, kariera, ścieżka zawodowa?	- Wyjaśnienie uczniom podstawowych pojęć związanych z doradztwem zawodowym. -Wyjaśnienie roli doradcy	- Uczniowie znają podstawowe pojęcia związane z doradztwem zawodowym - Uczniowie wiedzą czym zajmuje się doradca zawodowy

		zawodowego w szkole, jego zadań i obowiązków	znają jego zadania
2.	Temat: Poznanie siebie warunkiem sukcesu	-Pomoc uczniom w poznaniu swoich zainteresowań, uzdolnień, umiejętności, mocnych i słabych stron -Rozwijanie poczucia własnej wartości, pozytywnego myślenia i samoakceptacji	- Uczniowie znają swoje zainteresowania, uzdolnienia, umiejętności, mocne i słabe strony - Uczniowie potrafią analizować własny potencjał pod kontem planowania własnej kariery.
3.	Temat: Czy jestem przedsiębiorczy?	- Zapoznanie uczniów z poszczególnymi cechami temperamentu - Pomoc uczniom w poznaniu własnej osobowości, temperamentu - Zapoznanie uczniów z cechami osobowości człowieka przedsiębiorczego	- Uczniowie potrafią określić swoje cechy charakteru, typ temperamentu - Uczniowie znają przydatność cech swojego charakteru i temperamentu w poszczególnych grupach zawodowych - Uczniowie znają cechy osobowości charakterystyczna dla człowieka przedsiębiorczego
4.	Temat: Kreatywność co to jest i do czego mi się przyda?	-Zwiększenie poczucia kompetencji uczniów w zakresie kreatywności	- Uczniowie wiedzą w jakich warunkach są najbardziej twórczy - Uczniowie znają techniki i sposoby stymulujące kreatywność
5.	Temat: Asertywność a dokonywanie wyboru.	- Poszerzenie wiedzy uczniów w kontekście dokonywania wyborów edukacyjno-zawodowych - Rozwijanie kluczowych umiejętności w zakresie asertywności	- Uczniowie rozumieją znaczenie asertywnego zachowania w kontekście planowania własnej kariery zawodowej - Uczniowie znają swój poziom asertywności
6.	Temat: Pięć kroków podejmowania decyzji	- Zapoznanie uczniów z zasadami podejmowania decyzji	- Uczniowie wiedzą jak właściwie podejmować decyzję - Uczniowie znają wszystkie czynniki niezbędne do podjęcia decyzji
7.	Temat: Role grupowe	- Zapoznanie uczniów z pojęciem roli grupowej, różnymi sposobami wspierania zespołu - Budowanie u uczniów samoświadomości i podnoszenie samooceny	- Uczniowie potrafią współpracować w zespole - Uczniowie wiedzą jak ważna jest odpowiednia współpraca aby efektywnie działać
8.	Temat: Komunikacja interpersonalna	- Kształtowanie umiejętności skutecznego komunikowania się	- Uczniowie posiadają wiedzę na temat umiejętności skutecznego porozumiewania

		- Ukazanie barier komunikacyjnych i ich wpływ na porozumiewanie się	się - Uczniowie wiedzą jakie bariery komunikacyjne zakłócają porozumiewanie się
9.	Temat: Motywacja	- Uświadomienie uczniom roli wewnętrznych i zewnętrznych czynników motywacyjnych w procesie podejmowania decyzji - Pomoc uczniom w identyfikacji własnych motywatorów	- Uczniowie znają rolę wewnętrznych i zewnętrznych źródeł motywacji - Uczniowie wiedzą jakie są ich własne źródła motywacji
10.	Temat: Planowanie – czym jest?	- Poszerzanie i udoskonalanie wiedzy uczniów w zakresie umiejętności planowania	- Uczniowie wiedzą czym jest planowanie - Uczniowie zdają sobie sprawę z wagi umiejętności planowania - Uczniowie potrafią diagnozować przeszkody, które mogą wystąpić w procesie planowania

II rok nauki – klasa VIII

	<i>Material nauczania</i>	<i>Cele edukacyjne</i>	<i>Osiągnięcia uczniów</i>
1.	Temat: Zarządzanie sobą w czasie	- Doskonalenie umiejętności organizacji czasu wolnego i zarządzania sobą w czasie.	- Uczniowie znają jeden ze sposobów organizacji własnej pracy
2.	Temat: Kwestionariusz ról zespołowych R. Meredith Belbin	Zapoznanie uczniów z pojęciem roli grupowej - Budowanie samoświadomości i samooceny uczniów	- Uczniowie znają wiedzę jak efektywnie pracować w grupie - Uczniowie są świadomi swojej roli i miejsca w zespole oraz wzrasta ich samoocena i samoświadomość
3.	Temat: Rynek pracy	- Zapoznanie uczniów z podstawowymi definicjami związanymi z rynkiem pracy - Zapoznanie z podmiotami występującymi na rynku pracy oraz sytuacją gospodarczą w regionie - Przybliżenie lokalnego rynku pracy i możliwości zatrudnienia	- Uczniowie rozróżniają podmioty występujące na rynku pracy - Uczniowie potrafią zdefiniować pojęcie rynku pracy - Uczniowie potrafią analizować i rozpoznawać najważniejsze aspekty sytuacji gospodarczej w regionie - Uczniowie potrafią wskazać źródła informacji o potencjalnych pracodawcach
4.	Temat: Klasyfikacja zawodów: Zawody z grupy człowiek - człowiek	- Zapoznanie uczniów z różnymi klasyfikacjami zawodów i specjalności - Przybliżenie uczniom zawodów z grupy człowiek – człowiek	- Uczniowie potrafią wymienić zawody z danej grupy - Uczniowie umieją scharakteryzować warunki i środowisko pracy w danym zawodzie

		<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie uczniów: - ze środowiskiem i warunkami pracy w danym zawodzie - zadaniami i czynnościami danego zawodu - wymaganiami psychofizycznymi - przeciwwskazaniami zdrowotnymi do wykonywania zawodu - ścieżkami kształcenia w kierunku danego zawodu i możliwości zatrudnienia 	<ul style="list-style-type: none"> - Uczniowie potrafią omówić zadania i czynności wykonywane w danym zawodzie oraz wymagania psychofizyczne - Uczniowie wiedzą jakie są przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania danego zawodu - Uczniowie potrafią omówić ścieżki kształcenia w danym zawodzie oraz scharakteryzować szanse zatrudnienia - Uczniowie potrafią zanalizować swoje preferencje w kontekście poznanych zawodów
5.	<p>Temat: Klasyfikacja zawodów : Zawody z grupy człowiek – technika, człowiek – dane/system znaków</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Przybliżenie uczniom zawodów z grupy człowiek – technika, człowiek – dane/system znaków - Zapoznanie uczniów: - ze środowiskiem i warunkami pracy w danym zawodzie - zadaniami i czynnościami danego zawodu - wymaganiami psychofizycznymi - przeciwwskazaniami zdrowotnymi do wykonywania zawodu - ścieżkami kształcenia w kierunku danego zawodu i możliwości zatrudnienia 	<ul style="list-style-type: none"> - Uczniowie potrafią wymienić zawody z danej grupy - Uczniowie umieją scharakteryzować warunki i środowisko pracy w danym zawodzie - Uczniowie potrafią omówić zadania i czynności wykonywane w danym zawodzie oraz wymagania psychofizyczne - Uczniowie wiedzą jakie są przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania danego zawodu - Uczniowie potrafią omówić ścieżki kształcenia w danym zawodzie oraz scharakteryzować szanse zatrudnienia - Uczniowie potrafią zanalizować swoje preferencje w kontekście poznanych zawodów
6.	<p>Temat: Klasyfikacja zawodów: Zawody z grupy człowiek – przyroda, człowiek – działalność artystyczna</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Przybliżenie uczniom zawodów z grupy człowiek – przyroda, człowiek działalność artystyczna - Zapoznanie uczniów: - ze środowiskiem i warunkami pracy w danym zawodzie - zadaniami i czynnościami danego zawodu 	<ul style="list-style-type: none"> - Uczniowie potrafią wymienić zawody z danej grupy - Uczniowie umieją scharakteryzować warunki i środowisko pracy w danym zawodzie - Uczniowie potrafią omówić zadania i czynności wykonywane w danym zawodzie oraz wymagania

		<ul style="list-style-type: none"> - wymaganiami psychofizycznymi - przeciwwskazaniami zdrowotnymi do wykonywania zawodu - ścieżkami kształcenia w kierunku danego zawodu i możliwości zatrudnienia 	<p>psychofizyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uczniowie wiedzą jakie są przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania danego zawodu - Uczniowie potrafią omówić ścieżki kształcenia w danym zawodzie oraz scharakteryzować szanse zatrudnienia - Uczniowie potrafią zanalizować swoje preferencje w kontekście poznanych zawodów
7.	Temat: System szkolnictwa ponadpodstawowego	<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie uczniów z poszczególnymi typami szkół w systemie szkolnictwa ponadpodstawowego oraz czasem trwania nauki i przebiegiem kształcenia w poszczególnych rodzajach szkół - Zapoznanie uczniów z zasadami rekrutacji na nowy rok szkolny 	<ul style="list-style-type: none"> - Uczniowie umieją wymienić typy szkół ponadpodstawowych oraz scharakteryzować je: profile, czas nauki - Uczniowie potrafią wymienić zasady rekrutacji na nowy rok szkolny
8.	Temat: Dokumenty potrzebne przy rekrutacji	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwijanie umiejętności sporządzania dokumentów określonych przez procedury rekrutacji do szkół ponadpodstawowych oraz do podjęcia przyszłej pracy 	<ul style="list-style-type: none"> - Uczeń potrafi przygotować niezbędną dokumentację określoną w procesie rekrutacji do szkoły ponadpodstawowej oraz przyszłej pracy
9.	Temat: Radzenie sobie w sytuacjach trudnych	<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie uczniów z definicją stresu - Uświadomienie uczniom znaczenia radzenia sobie ze stresem - Zachęcanie uczniów do wymiany doświadczeń w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem - Uświadomienie uczniom znaczenia pozytywnego stresu 	<ul style="list-style-type: none"> - Uczniowie znają definicje stresu - Uczniowie mają świadomość znaczenia radzenia sobie ze stresem - Uczniowie znają nowe sposoby radzenia sobie ze stresem - Uczniowie mają świadomość znaczenia stresu pozytywnego
10.	Temat: Właściwa szkoła/Zawód dla mnie	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwijanie umiejętności wyszukiwania informacji o szkołach i zawodach - Zapoznanie uczniów z obszarami informacji o zawodach - Zwiększenie wśród uczniów świadomości znaczenia informacji zawodowej w kontynuowania kariery 	<ul style="list-style-type: none"> - Uczniowie wiedzą jak poszukiwać źródeł informacji o szkołach i zawodach - Uczniowie znają obszary informacji o szkolnictwie ponadpodstawowym i zawodach

V Metody i formy pracy

Metody i formy pracy wykorzystywane w klasach 0-VI:

- mini wykłady i zajęcia warsztatowe w ramach godzin wychowawczych,
- spotkania z przedstawicielami zawodów,
- wycieczki ukierunkowane na poznawanie różnego rodzaju zawodów,
- udział uczniów w olimpiadach konkursach przedmiotowych i zawodach sportowych,
- indywidualne konsultacje z zakresu doradztwa zawodowego,
- tablica informacyjna o zawodach,
- informacje o doradztwie zawodowym na stronie internetowej szkoły,

Metody wykorzystywane na zajęciach doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII:

- metody aktywizujące – burza mózgów, dyskusja,
- metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy),
- metody audiowizualne – filmy edukacyjne, programy multimedialne, zasoby internetu, prezentacje multimedialne,
- treningi umiejętności społecznych,
- mini wykłady,
- pogadanki,
- wywiady,
- gry i zabawy.

Wśród form pracy z uczniami klas VII-VIII przeważać będzie forma warsztatowa:

- zajęcia warsztatowe służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania rozwoju i kariery zawodowej,
- zajęcia warsztatowe służące samopoznaniu i określaniu predyspozycji wyznaczających rozwój zawodowy i karierę zawodową,
- zajęcia warsztatowe doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania,
- zajęcia warsztatowe uczące umiejętności redagowania dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny).

Nie zabraknie również pracy indywidualnej i zróżnicowanej. Prowadzona będzie również obserwacja oraz diagnoza zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole oraz

organizacja spotkań z przedstawicielami różnych zawodów w tym rodziców wykonujących ciekawe zawody.

VI Przewidywane efekty

Wdrożony Szkolny Program Doradztwa Zawodowego pomoże uczniom:

- w świadomym planowaniu swojej ścieżki edukacyjnej oraz kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej,
  - poznać swoje zainteresowania, predyspozycje, mocne i słabe strony oraz ich znaczenie w wyborze zawodu,
  - zrozumieć jak ważne dla własnego rozwoju teraźniejszego i przyszłego jest ciągle kształcenie i doskonalenie,
  - poznać źródła stresu i sposoby radzenia sobie w sytuacja trudnych,
  - poznać podstawowe podziały zawodów oraz wymagania, środowisko pracy, czynności, przeciwwskazania zdrowotne interesujących go zawodów,
  - poznać źródła informacji o ofertach szkół ponadpodstawowych,
  - zrozumieć problem bezrobocia,
  - nauczyć się pisania dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny),
  - ponadto program ten włączy rodziców do aktywnego wspierania swoich dzieci w proces wyboru i planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej,
- Nauczycielom pomoże w realizacji tematów z zakresu problematyki wyboru zawodu i możliwości kształcenia w ramach lekcji przedmiotowych.

VIII Ewaluacja

Ewaluacja realizacji zadań z zakresy doradztwa zawodowego dokonywana jest na bieżąco na podstawie rozmów z uczniami (autoanaliza, informacja zwrotna), rodzicami, wychowawcami klas, pedagogiem szkolnym oraz dokumentacji szkolnej. Ewaluacja odnosi się do wszystkich rodzajów działań z uczniami: udzielanej informacji, rozmów z uczniami, pracy grupowej.